

KÖZÉRDÉK

AZ ALSÓFEHÉRVÁRMEGYEI NEMZETI MUNKAPART HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik hetenként kétszer: esütörtökön és vasárnap.

Előfizetés:
 egész évre - - 12 korona.
 fél évre - - - 6 "
 negyed évre - 3 "

Egyes szám ára 12 fillér.

Felelős szerkesztő:

Dr. MÜLLER JENŐ.

Kiadóhivatal: FÖLDES EDE könyvkereskedése Nagyenyed.

Hirdetés ára: centiméterenként 6 fillér. Többszöri hirdetés árkedvezményben részesül.

Nyiltér sora 40 fillér.

A zónarendszer elejtése.

Néhai Baross Gábor beírta nevét a magyar vasutügy történetébe. Valódi reformokat ő valósított meg e téren, hogy azt folytassa Hieronymi és most Beöthy. Azonban Beöthy eltér a zónarendszer kérdésében Barosstól. Egyik nagy alkotása Barosznak a zónarendszer meghonosítása volt, a vasúton való személyes utazást akarta olcsóbbá tenni, dícsimuszot zengett ezért az egész ország neki. De merész ujtását nem honorálta eredmény, oly nagy mérvű lett a vasuti bevételek csökkenése, és részben igazságtalan is volt bizonyos ponton túl a zónarendszer, hogy beállott a szükségesége az azon való változtatásnak.

Baross Gábor hírneves reformja tehát csődbe nem is jutott, de a megszorítására elérkezett az idő. Ezt váltja be Beöthy László kereskedelemügyi miniszter a közelebbi időben.

Az elmúlt héten, a husvéti ünnepek előtt, volt szakértekezlet a személydijszabás reform kérdésében, a hol a miniszter is vázolta álláspontját. Főszempontként azt emelte ki, hogy az államvasutak bevétele a személydijszabás révén is emeltessek.

Ki tagadhatja azt, hogy az államvasutak bevételei fokozására nagyon is eljött az idő. Mert dacára annak, hogy a legutóbbi 1912. évi költségvetésben az államvasutak szükségletét meglehetősen dotálták, de azért mégis kénytelen volt a miniszter az államvasuti forgalom biztonságának szempontjából meglehetősen tekintélyes, tizenhárom milliót kitevő hitelt kérni a pénzügyminisztertől, a mit Lukács László készséggel meg is adott, az azóta feltétlenül szükségessé vált munkálatok költségének fedezésére.

Sőt még ez sem volt elég!... Az utóbbi időben tárgyalások folynak, hogy az előirányzott teherkocsik száma szaporíttassék, a mit az üzletek tudnak legjobban, hogy mennyire káros a nem elég

számu teherkocsik hiánya. Csak a napokban is tanuja voltam Ko'ozsvárt, hogy mennyire desperátus állapotban volt két nagy üzlet tulajdonosa a gyapotjuk meg nem érkezése miatt, a mit pedig a csehországi gyár rég elküldött, de Magyarországon megrekedtek. És így van ez az ország minden részében.

Van tehát szükség a miniszter kijelentése szerint 5—600 teherkocsira. És ha ezt a körülményt figyelembe vesszük, akkor indokolt a fokozatos bevétel fejlesztése; — különben az következne be, hogy az egész államvasuti igazgatás nem volna képes a maga bevételeiből fedezni kiadásait, a melynek hátrányait szükségtelen részletezni.

Beöthy László tehát attér a zónarendszerről a kilométrikus rendszerre. Mert a mikor kétségtelen, hogy az államvasutak bevételeit minden vonalon fokozni kell, alig lett volna megengedhető, hogy a zónarendszer fentartása mellett fentartani azt a helyzetet, hogy bizonyos távolságon túl, vagyis azon a távolságon túl, a melynél a végtelen zóna kezdődik, a közönség egy része az államvasutat egészen ingyen használja.

A mikor a terhek fokozásáról van szó, feltétlenül szükséges, hogy ezek egy részét azokra is áthárítsák, a kik eddig az államvasutak szolgálatát egészen ingyen vették igénybe.

De azért Beöthynek arra kiterjed a figyelme, hogy fentartassék az ugynevezett szomszédos forgalom, vagyis igyekezzünk egyes emporiális góczpontokkal való viszonylatban a közlekedést könnyíteni. Ezzel ugyan szakított a miniszter azzal, hogy ez a tervzet egységes rendszer alapján épüljön fel; és így a kilométrikus, illetve miriamétrikus rendszertől eltérni, a szomszédos forgalmat a zónarendszer alapján fentartani s e tekintetben annyira ment, hogy az eddig csak husz kilométerig terjedő szomszédos forgalmat harmincz kilométerre terjesztette ki. A távoli forgalom azon-

ban jelentékeny emelkedéssel fog járni a kilométrikus rendszer alapján. A távoli forgalom drágulni fog, habár nem tulságos arányban.

Az egész személydijszabás a midőn emelődni fog, bizonyos kedvezményeket még is figyelemre méltatott a miniszter: például a munkás- és a tanulójegyeket nem a megfelelő husz százalékkal, hanem ennek csak felével, tíz százalékkal emelte fel. És hogy az egyes távolságokra az igen nagy emelkedések kikerültesse, úgy oldá meg a miniszter, hogy az összes emelkedések a kilométrikus alapon bármennyit is tennének ki, nem tehet ki többet, mint az eddigi dijszabás harmincz százalékát. (Ü. L.)

POLITIKAI HIREK.

A magyar kormánynak egy nemzeti szempontból igen nagyjelentőségű sikeréről értesülünk. A szentszék vatikáni nagykövetség előtt hivatalosan kijelentette, hogy a görög katolikus magyar püspökség felállításához hozzájárul.

Magyarországon ezidőszert kétszázötven ezer görög katolikus vallásu magyarajku hívő van. Ez a körülmény egymagában elegendő indokolja, hogyha a román megalálja elhelyezkedését a román egyházmegyében, a ruthén a ruthén egyházmegyében: legalább is olyan joggal kívánhatja a magyar, hogy saját hazájában szintén önálló egyházi szervezet-hez jusson. Egyrészt tehát az igen tekintélyes számu magyarajku görög katolikus hívők kívánságának kétségbe nem vonható jogsága, másrészt a kíváncsalom teljesítéséből származó nagy erkölcsi erő és nem utolsó sorban a nemzeti szempont voltak azok az indító okok, melyekre támaszkodva a Kúen-Hederváry-kormány az új egyházmegye ügyét felkaroita.

Ő felsége, kinek a kormány az új püspökség létesítésére vonatkozó szándékát bejelentette, az eszmét örömmel fogadta. A szentszéknel a kormány hasonló jóindulattal találkozott és a legmelegebben állást foglalt az új püspökség felállításá mellett a magyar püspöki kar is. Csak két román görögkatolikus püspök iparkodott e tisztán vallási kérdést egész jogtalanul a nemzetiségi politika kö-

HAAS FÜLÖP és FIAI szőnyeg és butorszövet gyárosok

Nagy választék linóleum, viaszosvászon, szövet és függönyök, roletták és tapétákban. Nagy raktár valódi perzsa szőnyegekben.

Kolozsvár Unió-utca 3 szám. Gyár: Sopron.

rébe vonni s az új püspökség létesítését megakadályozni. Lépéseiknek azonban nem volt sikerük.

Az új püspökség százhuszonhét plébániát fog magában foglalni 183 ezer hívővel, kik közül 146 ezer magyar. Igen nagy érdeme van a sikerben Zichy János kultuszminiszternek, valamint a közös külügyminiszteri-umnak.

Komáromban Sárkány Ferenc ottani rendőrkapitányt választották meg munkapárti képviselőnek. A Justh-párti Balla Aladár kisebbségben maradt, bár jelszavakkal teli izgatást vittek végbe.

A képviselőház szünet utáni első ülése izgalmas viharos jelenetekkel volt tele. Harcias hangulatban gyülekeztek már reggel a képviselők a Ház folyosóján. A Justh-pártiak mintegy huszonötven napirend előtti felszólásra kértek engedélyt Návay elnöktől, aki ezt nem adta meg. Így aztán zárt üléshez és névszerinti szavazáshoz folyamodott megint az obstrukció. Ezeknek segítségével, műviarokkal sikerült is kihuzniok az ülést.

Magyar betegség.

Írta: Senex.

(Folytatás és vége).

— A „magyar betegség” jellemzésére meg kell még állapítanom, hogy az rendszerint szatirikus humorral párosul. A lustaságnak, az édes semmittevésnek tipikus alakjai fejlődnek ki nálunk, a kik őseredeti humorukkal és szikrázó elmésségükkel szinte piederstált emeltek a dologtalanságnak. Ilyen volt a még ma is sokat emlegetett Bernáth Gazsi, a ki a mult század ötvenes éveiben halt el öreg korában, idült semmittevésből származott végelgyöngülésben. A groteszk ötletein, humoros kiszólásain és csattanó elezein kívül számos adomában él ma is az emléke. A legjellemzőbb ezek közt az, a mely az ő színházba menéséről szól. Egyszer késő este az ő szokott esigagyorsaságával bandukolt a régi Pest utcáin. Ballagás közben egy ismerőseivel találkozott. — „Hova, hova, Gazsi bátyám? — kérdezte ez tőle. — „Színházba”, — felelte az öreg. — „Elkéstél, bátya. Már régen elkezdtek az előadást, innen-onnan be is fejezik.” — „Nem is a mai előadásra megyek én, hanem a holnapira”, — nyugtatta meg az öreg.

— Ez a típus, hal’ Istennek, már kiveszében van, de még nem veszett ki. Ma is akadhatunk meg elég példányra, kivált a társadalmunk alsóbb rétegeiben. Az én szép pátriában például ma is lathatni még elég „embőr“-t, a ki „ott merőgeti (meresztgeti) a hasát” a Tiszaparton, míg a felesége kófal-kodással keresi a kenyérrevalót — neki is. Nem, tudom él-e még ott az a „postapalotátámogató”, a ki jó néhány esztendő előtt fülem hallatára így aposztrofálta a vele együtt henylő társai előtt a munkát: „Ha azt hallanám, hogy möghalt a dolog Pestön, főmönnek a temetésire”. És csak tavaly akadtam össze egy jókedvű bácsival, egy élemedett iparossal, a ki a kesedelmes munkáját szemérehányó munkaadójának azt felelte:

„Már, uram, én ilyen vagyok, nem tehetek róla. Ha nekem három házam volna és mind a három egyszerre égne, akkor se sietnék.”

— Hát ’iszén, soha se is volt jó az a nagy sietség, a hogy a te szép pátriában mondják.

Az öreg mosolygot a bajusza alatt.

— Jó, hogy ezt fölemlítettél; nekem talán most eszembe se jutott volna. Pedig ez is egyik klasszikus tanubizonyosága a mi nyavalyánknak. Ha kíváncsi vagy reá, elmondom röviden azt is, honnan eredt ez a szállóigévé lett mondás. Beválik krónikás adomának. Az árviz után történt néhány évvel. Szeged akkor a bibliai hét sovány esztendő szomorú korszakát nyögte. Az általános pénzelenség krónikus nyavalyája betört a város kasszájába is, a mely sokszor kongott az ürességtől és a város vállalkozói sommás kálvária-utakat jártak a pénzükért. Volt ezek közt egy, a ki nagyobb összegű számlát nyújtott be. Pénz azonban nem volt és remény sem volt, hogy egyhamar legyen. Ezt a fizetséget tehát el kellett odázni az elvárhatóság legvégső határáig. Ez a föladat az akkori tiszti főügyésznek, N. J.-nek a vállaira nehezedett, a kinél erre alkalmasabb embert a város keresve sem találhatott volna. Meg is felelt az a nehéz föladatának emberül. A boldogtalan vállalkozó hétről-hétre, hónapról-hónapra hiába koptatta tiz ember helyett a toronyos város háza lépcsőit, csak nem jutott a pénzéhez. Elmúlt egy esztendő is, a mikor végre a kasszában összegyűlt annyi pénzmag, hogy a nőmös Tanács meghozhatta a kiutaló végzést. A vállalkozó persze, a kinek a törömlolaja már végképp fogyatéknak volt és már pörrel fenyegetődött, nagy örömmel vette tudomásul a jó hírt a főügyész ajkáról, kinél éppen százegyedik-szer járt az ügyét sürgetni. De ekkor meg az történt (a mi nem először és nem utoljára fordult elő a mi közigazgatásunkban), hogy az akták a „nagy irodá”-ban szórúkszálán eltűntek. Értésülvén erről a vállalkozó, keblében a Tantalus kinjával s a képeből kikelve rohant a főügyészhez jelenteni a hallatlan esetet. Persze, hogy ez nem kis patáliával járt. A főügyész pedig, a helyzet magaslatára emelkedve, mérgesen az asztalára ütött és egy oktávval tulkiáltotta a panaszkodót: „Mondtam, ugy-e, hogy soha se volt jó az a nagy sietség!”

— Ebből aztán hamarosan szállóige lett Szegeden. De tapasztalásból mondhatom, hogy ma már nem csak ott, hanem más távoli vidékeken is sűrűn hangzik ez, mint a magyar néplelekkel összehangzó kiszólás.

Itt egy kis szünetet tartott az öreg, mi-alatt az arcza, nála szokatlanul, komolyra változott.

— Azon gondolkodtam most, — folytatta azután — mondjak-e még többet is erről a témáról. Nem mondok. A miket eddig róla itt elfecsegetem, az csak a diagnózisa a magyar betegségnek, a melynek vidám külszine mögött sötét dráma lappang. Ha kedved van hozzá, ird meg, és ha nem fogadod el magad igazságának, csáföld meg; ha pedig elfogadod, vond le belőle a következtetéseket azok számára, a kik a magyarság sorsát intézik. Én a magam részéről csak annyit mondok még, hogy ebből a nyavalyánkból hovaelőbb ki kell gyógyulnunk; mert különben a népek versenyfutásában elmaradunk s a ro-

hanva haladó élet szekere keresztül robog rajtunk és elgázol bennünket. Most pedig...

(Az öreg ur arcza hirtelen a szokott derűsre változott vissza s a szeme szaporán pislogott, a mi nála azt jelentette, hogy most valami pikánsat akar mondani.)

— Most pedig, bevégezvén a mai napra rendeltetett szent evangéliumot, egy szerény indítványom volna: Gyónjunk meg egymásnak, öregem! Engedelmeddel én kezdem. Nekem nincsen ágas-bogas családfám, mint neked; de azért a családi anyakönyvtünk vezetésével föl tudom vinni az úkapám apjám és minden okom meg van rá, hogy szintiszta magyarnak érezzem és valljam magamat. Ilyennek ismersz te is jó néhány évtizedecske óta, ugy-e? Nehogy talán az elmondottak után azt gondold, hogy én valahogy kiütöttem a fajtámból és jobb voltam a Deákné vásznánál, hát őszintén megvallom neked, hogy egész életemben én is nyögtem a magyar betegséget. Ha a sors több munkával terhelt is meg, mint sok mászt az osztályombeliek közül, de soha se dolgoztam többet, mint a mennyit muszáj volt. Mondhatom pedig, hogy sokkal többet birtam volna, a nélkül, hogy beleszakadt volna a derekam. A mai eszemmel belátom, hogy rosszul futottam meg egy hosszú életutat és most őszinte bűnbánattal mondom: Mea culpa, mea culpa! . . . Hát te, öregem?

Háromszor ököllel megdöngtettem a mellemet:

— Mea maxima culpa!

(Budapesti Hírlap.)

HIREK.

— **Kanonoki kinevezés.** A király dr. Fejér Gerő szentszéki ülnököt, a gyulafehérvári főgimnázium volt igazgatóját, erdélyi egyházmegyei igazgató-tanácsi előadót a gyulafehérvári székeskáptalan tb. kanonokjává kinevezte.

— **Tél áprilisben.** A zord időjárás állandósult április havában. Csütörtökön reggelre városunkat és a környékbeli hegyeket vastag hó borította és a levegő oly hideg s szeles, hogy újból téliesen kell öltözködnünk és fűtenünk. A gyümölcsfákban kiszámíthatatlan kárt tett a fagy.

— **Eljegyzés.** Böhm Sándor, a Hangya kirendeltségének főtisztviselője eljegyezte Toronyi Gyula Kisegítő takarékpénztári főkönyvelő kedvesleányát, Pannikát.

— **Halálozás.** Botos Karoly, a balásfalvi járás m. kir. állatorvosa, életének 66-ik évében hosszas szenvedés után f. hó 11-én éjjel meghalt. Tegnap temették el a balásfalvi ref. temetőbe.

— **A osombordi Maroshídnál** a Maros hirtelen áradása következtében lerohanó tutajokat, miről lapunk mult számában már megemlékeztünk, az államépítészeti hivatal által Gyulafehérvárról kért utászatonak felszabadították. A hid előtt épült jégtörőkre torlódott egymásra a sok tutaj és ha átör, veszéllyel fenyegeti a hidat is. A vezénylő tiszt élén az utászatonak nagy ügyességgel és hozzáértéssel bontották szét a nagy tutajhegyet.

Aki olcsón és szépen akarja szobáit festeni,
forduljon Rosenberg Ignác festőhöz, Nagyenyed, Szentkirály-utca 67. sz. 48 13-15

— A malomcsatorna éjjeli kiöntése.

A Fűrdő-utcában f. hó 11-ére virradó éjjel 1/3 órakor 3 házat előtött a malomcsatorna. Az udvarokon magasan állott a víz és ellepte az alacsonyabban fekvő szobákat, konyhákat, pinczékét és az udvarok minden melléképületét. A háztulajdonosok és lakók Almukból riadtak fel a vízveszélyre és egész nap hordták fel a lakásokból a vizet és a nagymennyiségű iszapot. A vízkiöntés a kiállott éjjeli izgalomokon kívül butorokban, berendezésekben és ruhaneműkben nagy kárt okozott és az alsó házfalakat is alámosta. Vermesi Árpád házában konyhája és udvara, Villányi József házában alsó lakása és konyhája telt meg vízzel és iszappal, ugyanott Boér György mészárosnak több száz koronát érő, szállításra kész béléruját iszapolta el a víz, a sertésóiban 1 sertést és szopós malaczeit a vízből szedték ki, özv. Kovács Gyuláné házában udvarán és melléképületeiben tett kárt a víz. Aznap délelőtt és délután a rendőrség is megvizsgálta a vízkiöntést és meghallgatta a háztulajdonosok panaszát. A csatorna kiöntése a középső patakmalom molnárainak könnyelműségéből származott. A szerda esti és éjjeli nagy esőzés után nem védekeztek a nagygátnál és nem húzták fel éjszakára a csatorna zugójának zsilipjét, pedig éjfélig a malomban dolgoztak és tudhatták, hogy a patak minden nagy esőzéskor megárad. A hatóság szigorúan járjon el velük szemben, mert a szerződésben a malomcsatorna kezelése bizonyára meg van határozva. Az okozott károk megtérítésén kívül példás büntetést érdemelnek, ha oly könnyelműen végzik kötelességüket és hanyagságukkal a patakmenti adózó polgároknak éjnek idején megfizethetetlen veszélyt zudítanak.

— **Automobil-verseny.** Nagy szabású autó-verseny előkészítésén fáradozik a bpesti Automobil-Club és az Erdélyi Kereskedelmi és Automobil Forgalmi részvénytársaság. A verseny az előjeleket tekintve nagyon kedvezőnek és érdekesnek ígérkezik. Számos külföldi angol, francia, német és osztrák automobil jelentette be részvételét a versenyen és valószínű, hogy a sportoló gépek száma a százat is meg fogja haladni. A verseny július 4—9. napjain történik meg. Utirány: Budapest, Debreczen, Kolozsvár, Temesvár, Budapest, tehát városunkon keresztül. Ezen városok nagy tiszteletdíjakat tűztek ki. E versenyen Nagyenyedről részt vesz dr. Szász Pál orsz. képviselő is. Egy másik érdekes tervben is megállapodás történt; ez a terv a Budapest és Konstantinápoly közti turára vonatkozik és június 15-én venné kezdetét.

— **Az ebek szájkosárral.** A rendőrkapitány közhírré tette, hogy ebeket csakis szájkosárral lehet az utcára kiengedni, vagy szájkosár nélkül pórázon vezetni. A más-ként talált ebeket kiirtják.

— **Hatósági rendelet.** Nagyenyed város területén a luczernásokat a „Rhizoctonia violacea Tul.” nevű gomba pusztítván, a pusztítások továbbterjedésének meggátolása végett a következőket rendelte el a városi tanács. 1. Az összes földtulajdonosok, földhasznosítók és földhasznosítók, kiknek a tulajdonát képező, hasznosítva vett vagy használatra átengedett ingatlanon luczernás van s abban a fentebb említett gomba pusztítása az alábbi tünetekből megállapítható, kötelesek az összes beteg növényeket gyökerestől kiszántani, gondosan összegyűjteni s a szántás helyén elégetni. 2. A kiszántott luczerna más helyre

való elszállítása tilos. 3. A felszántott helyen két évig tilos a következő növényeket termesztetni: luczernát, lóherét, biborherét, fehér herét, általában semmiféle hereféléket, burgonyát, takarmányt, vagy cukorrépat, sárgarépat, repczét, cichoriát, spírgát, édes köményt, ribizkét, szőlőt. Azok fűvel vagy gabonával vetendők be. 4. A megtámadott luczerna kiirtása f. év augusztus hó 1-éig eszközölendő. Amennyiben ezen időig az irtás nem eszközöltetnék, azt az illető földtulajdonos, földhasznosítványos vagy földbérleti költségére a városi tanács fogja eszközöltetni. 5. Az ezen rendelet 2. és 3. pontjában irt tilalmak megszegése valamint ezen rendeletben irt irtás eszközölésének elmulasztása az 1894 évi XII. t.-cz. alapján büntetendő kihagást képez. A gomba betegség, melynek terjedését ezen rendelet meggátolni van hivatva, a luczerna gyökerein vörös, penészszerű bevonat alakjában jelentkezik. Alulról felfelé terjed, míg az összes gyökereket be nem fonta. De nemcsak a gyökereken él ez a gomba, hanem behatol a növényzet föld feletti részeibe is, s ennek következtében a luczerna szára és főleg a levelek elsárgulnak és elszáradnak.

— **Az Edison villamos színház** ma vasárnap ket nagy előadást tart, ezekkel a feltűnő képekkel: Zigomar II. része kontra Nick Carter. Világhírű detektívdráma 4 felvonásban. Hossza 1500 meter. E képek szereplői a híres dán királyi udvari színészek. A műsor sorrendje: 1. Sidi Hadji Moursouck arab csoport, remek variété mutatvány. 2. Pathé újság, a legutóbbi események riportszerű bemutatása. 3. A derek matrójinas, dráma. 4. A szerelmes Linder Maxi, vígjáték. 5. Zigomar II. része, dráma 4 felvonásban. 6. A tolokodó eseléd, komikus.

— **A marosújvári sósfürdő** május hó elsején megnyílik. Az új sósgyógyfürdő több osztályal bir, külön a nők és férfiak részére; minden osztály fel van szerelve meleg, langyos és hideg zuhanyokkal, sós gőzbelelegző készülékkel és gőzteremmel. A kád-fürdő osztály szénsavas fürdők használatára is be van rendezve. A fürdőző közönségnek terjedelmes, árnyas sétautak állanak rendelkezésére.

* **Részvétért.** Szeretett férjem elhunyt alkalmából kifejezett meleg részvétért kérem fogadjak hálás köszönetem nyilvánítását. Özv. Zathureczky Beláné sz. Adriányi Hermin.

— **A torozzkói himzések** értékesítésére rendezett országos sorsjáték április 8-ra engedélyezett húzási napjának május 16-dikára való elhalasztását a nagym. pénzügyministeriumnál kérelmezte a kiállító Buzogány Elek, torozzkói áll. isk. igazgató.

— **Reform a leánynevelés terén.** A közoktatásügyi kormány, amint a lapunk múlt számában közöltük, elhatározta, hogy Kolozsvárt, Szegeden és Pozsonyban leánygimnáziumokat fog fölállítani. Ez a reform oktatásügyi körökben már meglehetősen régi kívánság. Mert, a míg a fiúiskolák ügye az utóbbi időben örvendően javult olyan értelemben, hogy szorosabban kapcsolódott az élethez, addig a leányoktatás mindmáig megmaradt olyannak, a minő évtizedek előtt volt. A felsőbb leányiskolák úgy, a mint azokat megszervezték és a mint azok ma vannak, teljesen céljukat veszítették. Ma már elmúltak azok az idők, a mikor a polgári családok csak azért jártatták iskolába a leányaikat, hogy bizonyos általános műveltségük legyen és hogy addig is foglalkozzanak valamivel, a míg férjhez mennek. Akkor még az volt az életfelfogás, hogy a leánynak nincs és nem lehet más célja és szebb hivatása, mint hogy férjhez menjen és hogy a legszebb és legfontosabb kvalifikáció, a mi ehhez a pályához szükséges, hogy jó gazdasszony legyen. A mai

kor meghazudtolta ezt a felfogást. Ma már nem minden leány megy férjhez s ha igen, akkor is jó, ha valamely az életre képesítő hivatást vagy foglalkozást mondhat magának a nő. Ma pedig a felsőbb leányiskolák nem képesítenek az életre. Ezt észrevették azok az illetékes tényezők is, a kiknek hivatásuk e kérdéssel foglalkozni s éppen azért olyan értelmű tantervet készítettek, mely tökéletesen megváltoztatja a felsőbb leányiskolák eddigi irányát és célját, a kor követelményeinek megfelelően reformálja a leányoktatás ügyét.

— **Szülők és az iskola.** Az áll. polg. leányiskola igazgatósága lapunk utján tudomására hozza az igentisztelt szülőknek, hogy az I. oszt. főnöke április hó 16-án, a II. oszt. főnöke 18-án, a III. oszt. főnöke 17-én és a kézim. tanfolyam oszt. főnöke 15-én d. e. 10-től—12 óráig az intézet találkozó termében készséggel nyújtanak felvilágosítást a tanuló leánykák magaviseleti és szorgalmi előmeneteléről.

* **Prohászka Sándor budapesti műfogspezialista,** ki városunkat évek óta látogatja és közönségünk mindenkor bizalommal fordult hozzá, a napokban ismét megérkezik és a Szeidl-szállodában megkezdí működését. 113 1—2

— **Lopás a kolozsvári vonaton.** Krisztea Péter kovásznai születésű, 30 éves nap-számától tegnapelőtt reggel Aranyosgyéres és Kolozsvár között a személyvonaton ismeretlen vasuti tolvaj ellopta az 50 koronát tartalmazó pénztárcáját. A meglopott nap-számú csak mikor Kolozsvárra berobogott a vonat, vette észre a lopást. Feljelentésére a nyomozást bevezették.

* **Hálószobák réme,** a poloskák kiirtása eddig a lehetetlen dolog közé tartozott. Mióta azonban a „Löcherer Cimexinell” történetek próbák, beigazolódtak, hogy a Cimexin hatása folytán a peték rögtön kiszáradnak és többé ki nem kelnek. A Cimexin mindenütt használható, szövetet, butort, falat vagy festést nem piszkít; nyomot, vagy foltot nem hagy. Moly ellen egyedül biztos szer. Kapható: U. Kovács József örökösök gyógyszerárában Nagyenyeden és a készítőnél: Löcherer Gyula gyógyszerárában Bartfán. 64 8—

— **A madárvédelmért.** Mivel igen sok panasz érkezett a földművelésügyi minisztériumhoz, hogy az ország egyes vidékein a madarakat védő- és a madártojások elszedését tiltó rendelkezések ellenére a hasznos szárnyas vadakat pusztítják és különösen ezek tojásaiból eladás vagy kiköltetés révén üzletet folytatnak, a mivel az egyaránt érdekes és értékes vadfajokat helyenkint immár teljesen kipusztították, a miniszter újabb rendeletet bocsátott ki. A rendelet fölszólítja az ország valamennyi törvényhatóságát, hogy a már eddig kiadott miniszteri rendeleteket a közérdek megóvása érdekében a legnagyobb figyelemmel hajtsák végre és utasítja, hogy a legnagyobb szigorúsággal hassanak oda, hogy a tojáslopások, azokkal való üzérkedés, illetve azok szállítása és bárminő módon történő forgalombahozatala megakadályoztasék és azok elkövetői és az elkövetésben részes tettestársak is a náluk talált tojások elkobzásán kívül a legszigorubb büntetéssel sújtassanak. A tojásgyűjtésre kiadandó hatósági engedelmeknél nagy óvatosságra inti az illetékes hatóságokat és a kérelem okaiuak szigoru megvizsgálására utasítja.

* **Vizaknai fürdőidény.** A vizaknai fürdőidény további rendelkezésig május 15-től szeptember 15-ig tart, melyből május 15-től június 15-ig elő-, június 16-tól augusztus 15-ig a fő- és augusztus 16-tól szeptember 15-ig az utóidényre esik. M. kir. fürdőfelügyelőség. Vizakna, 1912. márczius 14-én. Nesnera, kir. fürdőfelügyelő. 78 5—5

KÖZGAZDASÁG.

Korai szabadföldi burgonya-termelés.

Mindenféle kerti veteménynek akkor van a legnagyobb értéke, ha vele korán a piacra kerülünk. Ezért árasztják el a zöldségarusok tavasszal Budapestet új olasz burgonyával és azért iparkodnak kertészeink, még melegebbekben is korai burgonyát termelni. Melegebb burgonyatermeszésre azonban igen kevés magánembernek van alkalma, mert ha már melegebb van, az egyébre kell mint burgonyatermeszésre.

A burgonyatermeszéseknek van egy másik, szabadföldi módszere is, a melyet melegen ajánlhatunk gazdátársainknak, mert annak segítségével is igen korán tehetnek szert új burgonyára.

Világos, szellős pinczében, vagy hasonló rendeltetésű fagymentes kamrában, deszkapolczon, úgy rakjuk a vetésre szánt burgonyát egymás mellé, hogy a gumók ne érintkezzenek. Ily módon a burgonya nemsokára csírázni kezd.

A kicsírázott burgonyát azután előre elkészített, megtrágyázott fészkekbe vagy barázdába úgy ültetjük el, hogy csírájával fölfelé álljon. Az ültetésnek idejét az időjárás szerint valogatjuk meg és ha tavaszi éjjeli fagytól kell még tartanunk, akkor fakadás esetén az egyes kupaczkokat elkészített, cukorpapír szerű anyagból csavart zacskókkal borítjuk le, melyek a fiatal hajtásokat 3-4 fokos hideg ellen is megvédelmezik. Az előcsíráztatást, amihez természetesen csak igen korán erő burgonyát használunk, oly módon is eszközölhetjük, hogy a gumókat ládába, száraz fűreszpor közé rakjuk úgy, hogy egymással ne érintkezzenek és a ládát futótt szobában tartjuk.

Az ily módon kezelt, vetésre szánt burgonya még sokkal korábban és gyorsabban csírázik, mint a pinczében vagy kamrában polcokra kirakott s azért elég ha márczius elején rakjuk ládába. Ha nem vetünk igen sok burgonyát, akkor jó ha a vetőmagnak valót a későbbi termeszést is előre kicsíráztatjuk.

A sertés étvágyának fokozása.

Egy edényt töltünk meg retegezve zabbal és sóval úgy, hogy körülbelül egy liter zabra egy kismaroknyi só jusson. Erre öntsünk rá annyi meleg vizet, hogy az a felső réteg felett álljon s fedjük be az edényt. Rövid idő alatt feloldódik a só a vízben s a zab által felszívatik és ezzel az étvágygerjesztő használatra készen áll. Ha a vályuban maradt meg étel, akkor adjunk hozzá ezen sós zabból egy pár maroknyi valót s a sertések mohón felelszik az összes eleséget. Hogy állandó jó étvágyat szerezzünk sertéseinknek, adjunk naponta bizonyos órában egy kis adagot ezen sós zabból. Tekintve, hogy ez a dolog nem kerül sokba és a sós zab egyuttal jó eleség és étvágycsináló, minden sertéshez is melegen ajánlható annál is inkább, mert még a beteg sertések étvágyának visszatartására is igen alkalmas.

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár Részvénytársaság könyvnyomdájában Nagyenyeden.

Alsó-Fehér vármegye alispánjától.

1694—1912. alisp. sz.

Tárgy: Nagyenyedi polgármesteri állás.

Pályázati hirdetemény.

A közigazgatási bíróság 1912. évi márcz. 6-án 1359—1912. sz. alatt hozott ítéletével a Nagyenyeden 1911. évi október hó 3-án megtartott polgármester választást a szavazólapok milyeténisége miatt megsemmisítvén, Nagyenyed városi polgármesteri állásra új pályázatot hirdetek.

Pályázni óhajtok kötelesek a születési bizonyítványukkal, eddigi szolgálatukat és az 1883. évi I. t.-cz. 5. §. VII. pontjában előirt kepesítést igazoló bizonyítványokkal felszerelt pályázati kérvényeiket 1912. évi május hó 11-ig Nagyenyed város polgármesteri hivatalához beadni.

A már hivatalban levők pályázati kérvényeiket hivatalfőnökük, hivatalban nem állók pedig a lakhelyükre nézve illetékes főispánjuk útján kötelesek beadni.

A polgármesteri állás évi 4260 azaz: Négyezerkettőszázhatvan korona fizetéssel és 780 azaz: Hetszáznyolcvan korona lakpénzzel van egybekötve.

Nagyenyed, 1912. évi április hó 3-án.

Br. Bánffy Kázmír, alispán.

2570—1912. köz.ig.

Pályázati hirdetemény.

A Nagyenyed rt. városnál betöltés alá kerülő két határfelügyelői állásra pályázatot hirdetünk.

Felhívjuk mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy pályázati kérvényüket 1912. év április hó 27-én délután 1 óráig a városi iktatóhivatalba adják be.

A pályázati kérvényben az életkor, a válás és foglalkozás feltüntetendő.

A kinevezés 1912. május 1-től kezdődő egy évre terjed.

A határfelügyelő javadalmazása 360 kor. évi fizetés.

Városi Tanács.

Nagyenyed, 1912. április hó 10.

Sándor Jenő,
polgármester h.

112 1—2

Alsó-Fehér vármegye alispánjától.

Tárgy: Egy vármegyei díjnoki állás pályázati hirdeteménye.

Pályázati hirdetemény.

Alsó-Fehér vármegye nagyenyedi főszolgabírói hivatalnál rendszeresítve levő díjnoki állás elhalálkozás folytán üresedésbe jöven, erre ezennel pályázatot hirdetek.

Ezen díjnoki állás nap 2 korona 10 fillér kezdő illetményel van egybekötve.

Felhívom mindazokat, akik ezen állást pályá elnyerni óhajtják, hogy a sajátkezűleg írott zati kérvényüket a születési anyakönyvi kivonattal, iskolai képzettségüket, eddigi szolgálataikat és egészségi állapotukat igazoló orvosi, iskolai illetve szolgálati bizonyítványokkal felszerelve 1912 évi május hó 11-ig Alsó-Fehér vármegye alispánjához adják be. Szolgálatban állók hivatalfőnökük, szolgálatban nem állók pedig, lakóhelyükre nézve illetékes főispánjuk útján kötelesek pályázataikat beadni.

Nagyenyeden, 1912. évi április hó 3-án.

Báró Bánffy Kázmír, alispán,

*Csak azoknak
a cigarettáknak,
a kik egészségükre való tekintetből
nem sájnálnak naponta 1-2 fillérről többet kiadni:*

Clubspecialité'

120 lap 20 fillér
70 " 12 "
1 doboz (100) hüvely 70 "

*Orvosi tanácsra a hüvelyke és lapocskák bronz- és szennyos-
másváramint sziradékok igénybevételét
Ambroij nélkül vannak, de minden
lapocskában és hüvelyben benne
van szennyosmással a védjegy
és a gyártás aláírása, Modiano*

Főraktár: Czirner J. József
dohány nagy- és különlegességi árudájában.

Az „Első Magyar Általános

Biztosító Társaság“

nagyenyedi ügynöksége ez uton értesíti az érdeklődő közönséget, hogy a biztosítás összes ágaira (élet, tűz, jég és betörés) vonatkozó díjfizetések Földes Ede ur. könyvkereskedésében eszközölködnek. Ugyanott a biztosításokra vonatkozó összes felvilágosítások megkaphatók.

Első Magyar Általános Biztosító Társaság
nagyenyedi ügynöksége.

Egy jó házból való FIU
Földes Ede könyvkereskedésében felvétetik.

GRAND HOTEL SAN-REMO

NAGY SZÁLLODA

Budapest, Dohány-u. 40. Nyár-u. sarok.

Minden pályaudvarról villamos megálló a Rákóczi-ut és Nyár-utca sarkán.
100 teljes komforttal és kényelemmel berendezett szoba. Lift. Légfűtés. Minden szobában villanyos ebresztő óra. Fürdő

Szuterén éttermek Putzer György vezetésével, ismert convert-rendszere szerint. Ebéd 6 fogás K 2.50. Vacsora 5 fogás K 2.50.

Szolid családi szálloda. A vidékiek találkozó helye.

Igazgató: Sárkány József
Tulajdonos: Récesey Gusztáv. 108 2

A „Nagyszebeni Általános Takarékpénztár”

földbirtokra és szilárd anyagból épült bér- és lakházakra előnyös feltételek mellett a tőketörlesztést és a kamatokat magukban foglaló félelvi egyenlő részletekben visszafizetendő

törlesztéses kölcsönöket

1000 koronán felüli összegekben 10—50 évi időtartamra nyújt Alsó-Fehér és Torda-Aranyos vármegyék területeiről kölcsönkérvények **Lingner György** ur által nyújthatók be.

Bővebb felvilágosításokkal szolgál:

LINGNER GYÖRGY Nagyenyed. Telefon 15.

255

ordályon minden érdeklődő.
a súlyt fektet elsőrendű fajtisza anyagra.

NAGYENYED = re
Alsófehér m.

Gyümölcsfacsemeték
sétányfák, díszeserjék, fülelvőfűk, kerítésnövények, boggyógyümölcsök stb.

Szőlőoltványok
elsőrendű aru
európai és amerikai szőlő és gyökéres vesszők.
(Öktató díszárjegyzék kívánatra ingyen)

FISCHER és Társai
fajtskák és szőlőoltványtelepek

!!!

TÖBB PÉNZE

akkor lesz, ha nélkülözhetetlen, olcsó és tartós szőttesárukat

csak a nagyenyedi szővőgyárból

vevők.

Árjegyzék ingyen küldettk.

Kútépítés.

Helyszínen gyártott vasbeton gyűrűkből csinálók kútát szükség szerint családi vagy gyári használatra. A kút az eddigieknél sokkal olcsóbb és jobb. Forrás kutatása és desztillálása biztos sikerrel jár, a mit több száz teljes eredménnyel már megépített kúttal tudok bizonyítani. — Költségelőirányzat és helyszíni szemle díjtalan.

Az általam épített kútakért tíz évi jótállást vállalok, fizetés csak a munka átadása és eredménye esetén teljesítendő.

Kútak munkálat alatt jelenleg a kulturmérnöki hivatal udvarán, Varró Róza, ifj. Graf János, Incze István, Benyovits Mór, dr. Dobozy Vilmos uraknál, továbbá a város Bethlen-utcai kútja. A n. é. közönségnek a jelzethelyeken a nap bármely órájában rendelkezésére állok.

Tisztelettel

Gabos Mihály,

Erdély első kútépítő speciálistája.

Nagyenyed. Főter 34

340 15—25

Friss töltésű bor- és gyógyvizekből következő választékot nyújtja

WINKLER JÁNOS kereskedése Nagyenyeden:

Baross, Bodoki „Matild”, Bodoki „Salus”, Borszéki, Előpataki, Málnási borviz, Málnási „Mária”, Margit, Parádi arzén Répáti, Salvator, Sicilia és Sztójkai hazai források, továbbá: Carlsbadi, Giesshübl, Gleichbergi, Levico, Marienbadi, Roncegno és Selters külföldi és vegyi: Ferencz József, Horony és Lángi hazai keserűvizek.

A magyar királyi államvasutak menetrendje Budapest—Predeal közt és vissza, 1911. október 1-től.

Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Érkez.	Indul.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.
601	596	598	604	504	510	502	544	541	509	501	503	601	507	505	603	
7-05	7-00	8-20	2-00	2-05	6-15	9-35	ind.	Budapest	7-20	7-30	1-50	1-25	6-40	9-55	9-35	
	12-27	4-18		7-14	2-53	2-22	7-24	Nagyvárad	11-09	2-16	8-41		11-25	4-24		
	4-53	9-06		10-51	8-32	6-46	1-15	Kolozsvár	9-05	6-19	10-31	5-20	6-40	1-13		
	6-25	10-34		12-33	10-27	8-01	2-58	Aranyosgyeres	6-34	4-13	8-37	2-33	4-42	11-46		
	7-04	11-20		1-15	11-15	8-22	3-40	Szekelykocsárd	5-42	3-30	8-08	1-56	4-10	11-19		
	7-13	11-26		1-22	11-24	3-47		Maroseresmart	5-02	3-04		1-36	3-35	11-09		
	7-20	11-32		1-29	11-34	3-54		Felvincz	4-52	2-57		1-30	3-49	11-04		
	7-27	11-39		1-36	12-06	8-44	4-20	Nagyenyed	4-19	2-34	7-40	1-03	3-25	10-46		
	7-41	11-52		1-53	12-06	8-44	4-20	Tövis	3-44	2-12	7-25	12-35	3-07	10-29	10-57	
5-07	8-10	12-30	12-20	3-01	1-33	9-05	4-43	Alsókarácsonfalva		1-09		3-00	2-01	9-38		
	8-34	12-53		3-36	2-00			Kúttiloszög		1-01	6-50		1-53	9-30	10-57	
5-35	8-47	1-07	12-45	3-51	2-13	9-30		Balázsfalva		12-51		2-32	1-38	9-22		
	8-50	1-13		4-07	2-20			Kiskapus		12-12	6-16		1-58	8-43	9-28	
6-22	9-42	2-14	1-27	5-17	3-23	10-13		Medgyes		11-42	5-57		1-40	8-12	9-14	
6-34	10-00	2-33	1-40	5-43	3-43	10-26		Szegesvár		10-40	5-15		12-51	11-26	8-32	
7-25	10-59	3-47	2-31	7-50	5-08	11-17		Hejjasfalva		10-08	4-53		12-30	11-01	8-15	
7-37		4-06	2-43	8-18	5-30	11-39		Brassó		6-36	1-48		10-05	7-38	6-00	
10-04		7-53	5-15	12-45	8-56	2-25										

Budapest—Arad—Tövis és vissza, 1911. október 1-től.

Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.	V. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	
602	608	604	612	610	624	625	633	609	601	607	603	611
7-05	8-00	2-00	12-20	9-30		ind.	Budapest	5-45	1-25	7-25	9-35	12-30
12-32	4-04	7-08	11-15	6-32		Arad	9-34	8-20	11-57	4-16	5-09	
3-25	9-17	10-34	6-00	11-07		Piski	4-21	4-55	6-15	12-55	11-29	
4-23	10-39	11-27	7-25	12-26		Alvincz	2-54	3-50	4-48	11-42	9-44	
4-36	11-02	11-40	7-46	12-46	6-25	Gyulafehérvár	9-33	5-46	2-36	4-29	11-21	9-24
4-57	11-31	12-01	8-21	1-12	7-01	Tövis	9-03	5-00	2-05	3-35	10-57	8-51

Az aláhuzott számok este 6 órától reggel 6 óráig tartó időt jelzik.

Minden cigarettázó csak Nil, Sanitas és

Cirner Antinicotin

szivarkahüvelyt szív: mert ezek a legjobbak és mégis olcsók!

	Sanitas	1000 drb. K 2 80	100 drb. 32 fillér.	
Telefon: 53.	Nil	1000 „ „ 2.40	100 „ 30 „	Telefon: 53.
	Antinicotin	1000 „ „ 1.40	100 „ 20 „	91 4-15 v

Egyedárusítás: CIRNER J. JÓZSEF dohánynagyárudájában Nagyenyed.

Nagyenyedi Kisegítő Takarékpénztár R.-T.

Az Osztrák-Magyar Bank mellékhelye.

Részvénytőke 600.000 korona.	<i>Előnyös kölcsönt</i> ad betáblázásra, megfelelő kezességre, értékpapírokra, sorsjegyekre, jóhitelű pénzintézetek részvényeire. <i>Vásárol</i> és elad értékpapírokat. <i>Letétbe</i> elfogad értékpapírokat, sorsjegyeket, értékeket kevés őrzési díj mellett. <i>Idegen</i> kölcsönöket a legelőnyösebben konvertál. <i>Váltókat</i> az összeg nagysága szerint legelőnyösebb feltételek mellett számíttat le. <i>Állandó betétet</i> a legkedvezőbb kamatláb mellett fogad el.	Tartalékalap 400.000 korona.
Az intézet hivatalos órái hétköznapokon: délelőtt 9—12 óráig, délután 3—4 óráig.		Üzletfeleink részére telefon bevezetve 14. szám alatt.

MENDEL SÖRFŐZŐDE ÉS KERESKEDELMI R.-T.

TORDA.

Alsófehérmegyei raktárak:

Nagyenyedi főraktár
házi kezelésben

Wohner Rudolfnál Szentkirály-u.

Gyulafehérvár:
Weill Bélánál.

Tövisen:
Ábrahám Testvérek

Balázsfalván:
Heisikovits Jakob

Ajánlja a Magyar Védő Egyesület által és a temesvári nemzetközi kiállításon legnagyobb díjjal, a „Grand prix“-vel kitüntetett

tordai Korona-sörét.

Továbbá bajor módra gyártott sötét

MALÁTA (Bock)

és nehéz világos

dupla márcziusi söreit.

Figyelem!

Csak akkor kap eredeti

tordai Korona-sört,

ha a cég vignettája az üvegen rajta van!

104

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságú Portland-Cementet ajánl olcsó áron a

PORTLAND-CEMENT-gyár Kugler és Társai

Brassóban.

Itt helyben kapható Klemm Pál cégnél Szentkirály-utca 128.